УДК 349.2: 351.74

ДО ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СЛУЖБОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Сокуренко В. В.,
ректор Харківського національного університету внутрішніх справ,
генерал поліції третього рангу,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
ORCID: 0000-0001-8923-5639

Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII заклав фундамент створення нормативної бази функціонування нового правоохоронного органу держави – Національної поліції України. Аналіз положень цього нормативно-правового акта свідчить про те, що це комплексний законодавчий акт, який регламентує широке коло питань: від завдань і принципів діяльності поліції та організації її системи – до проходження служби поліцейськими.

Службова діяльність поліцейського має комплексний характер, а отже, потребує певної організації, підпорядкування поліцейських відповідним правилам поведінки, злагодженості та дисциплінованості учасників відносин у сфері проходження служби в поліції. Особливе місце в забезпеченні ефективної діяльності поліцейських колективів належить службовій дисципліні, оскільки саме вона спрямована на забезпечення сумлінного ставлення поліцейських до виконання своїх службових обов’язків та на створення необхідних умов для ефективної служби.

Необхідно відзначити, що Закон України «Про Національну поліцію» детально не регламентує питання службової дисципліни. У ч. 2 ст. 19 Закону України «Про Національну поліцію» лише передбачено, що підстави та порядок притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності, а також застосування до поліцейських заохочень визначаються Дисциплінарним статутом Національної поліції України, що затверджується законом. Згідно з підпунктом 8 пункту 7 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Національну поліцію» Кабінет Мініс-

© Сокуренко В. В. , 2018

трів України в місячний строк повинен внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону про затвердження Дисциплінарного статуту Національної поліції України[1].

7 жовтня 2018 року набув чинності Закон України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» від 15 березня 2018 року № 2337-VIII (далі – Закон). Таким чином, на розроблення, прийняття та набрання чинності такого важливого для поліції законодавчого акта знадобилося більше трьох років.

Закон складається з чотирьох розділів та двадцяти п'яти статей. Розділ I традиційно висвітлює загальні положення Закону, зокрема ст. 1 визначає поняття «службова дисципліна», під яким розуміється дотримання поліцейським Конституції і законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України, наказів Національної поліції України, нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України, Присяги поліцейського, наказів керівників.

Розділ II Закону регламентує порядок заохочення поліцейських. Так, відповідно до ст. 6 Закону, до поліцейських можуть застосовуватися наступні види заохочень: 1) дострокове зняття дисциплінарного стягнення; 2) занесення на дошку пошани; 3) заохочення грошовою винагородою; 4) заохочення цінним подарунком; 5) надання додаткової оплачуваної відпустки тривалістю до п'яти діб; 6) заохочення відомчими заохочувальними відзнаками Національної поліції України; 7) заохочення відомчими заохочувальними відзнаками Міністерства внутрішніх справ України; 8) дострокове присвоєння чергового спеціального звання; 9) присвоєння спеціального звання, вищого на один ступінь від звання, передбаченого займаною штатною посадою; 10) заохочення відомчою заохочувальною відзнакою Міністерства внутрішніх справ України «Вогнепальна зброя»; 11) заохочення відомчою заохочувальною відзнакою Міністерства внутрішніх справ України «Холодна зброя».

Процедурний порядок застосування дисциплінарних стягнень регламентує розділ III, в статті 13 якого зазначено, що до поліцейських можуть застосовуватися такі види дисциплінарних стягнень: 1) зауваження; 2) догана; 3) сувора догана; 4) попередження про неповну службову відповідність; 5) пониження у спе-

[1] Про Національну поліцію: закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19 (дата звернення 24.10.2018).

ціальному званні на один ступінь; 6) звільнення з посади; 7) звільнення із служби в поліції.

Розділ IV Закону містить лише одну статтю, присвячену обліку заохочень та дисциплінарних стягнень, застосовуваних до поліцейських.

Слід звернути увагу на те, що за структурою та змістом Закон є схожим на чинний сьогодні Закон України «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України» від 22 лютого 2006 року № 3460-IV. Разом з тим Законом встановлені й певні нововведення, зокрема щодо порядку проведення службових розслідувань. Так, відповідно до ст. 15 Закону, проведення службових розслідувань за фактом порушення поліцейським службової дисципліни здійснюють дисциплінарні комісії, до складу яких можуть включатися представники громадськості, які мають бездоганну репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет.

Стаття 18 Закону закріплює право поліцейського на захист під час проведення службового розслідування. Зокрема, поліцейський, стосовно якого проводиться службове розслідування, має, зокрема, право: подавати клопотання про отримання і залучення до матеріалів розслідування нових документів, отримання додаткових пояснень від осіб, які мають відношення до справи; подавати скарги на дії осіб, які проводять службове розслідування; користуватися правничою допомогою; відмовитися від надання пояснень. Представником поліцейського може бути адвокат, повноваження якого підтверджені копією свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю, ордером та копією договору із представником. Представник користується правами поліцейського, щодо якого проводиться службове розслідування, крім прав, реалізація яких здійснюється безпосередньо поліцейським і не може бути доручена представнику, а також користується правами з урахуванням обмежень, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України, законами України «Про захист персональних даних», «Про державну таємницю» та іншими законами, з моменту надання дисциплінарній комісії підтвердних документів[1].

У цілому підтримуючи вищенаведені норми Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», висловимо певні застереження. Зокрема, мова йде про забезпечення

---

[1] Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#n81 (дата звернення 24.10.2018).

нерозголошення персональних даних та іншої інформації членами дисциплінарних комісій з числа представників громадськості; також було б доцільно передбачити у Законі відповідальність члена дисциплінарної комісії за розголошення певних даних та інформації, яку він отримує у зв'язку з роботою в комісії.

УДК 349.2

ДО ПРОБЛЕМИ КОДИФІКАЦІЇ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Гусаров С. М.,
д-р юрид. наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України,
заслужений юрист України
ORCID: 0000-0002-8136-0694

З виникненням нових суспільних відносин, а також розвитком, зміною та припиненням існуючих виникає потреба у підтримці якісного стану нормативно-правових актів, тобто у постійному їх оновленні та удосконаленні. Поряд з оновленням та удосконаленням норм національного законодавства запорукою високої ефективності правового регулювання суспільних відносин є також і рівень узгодженості та упорядкованості норм права і нормативно-правових актів, що діють у державі. Останнє пов'язується з таким явищем, як систематизація законодавства. Процес систематизації характеризується наявністю різноманітних форм, основною серед яких є кодифікація, результатом якої є прийняття кодифікованих нормативно-правових актів.

Як відзначає В. С. Смородинський, кодифікаційні акти становлять той фундамент, на якому будується нове законодавство. Вони впорядковують нормативно-правовий масив, усувають наявні суперечності, уніфікують правовий категорійний апарат, забезпечують єдність термінологічно-мовного оформлення законодавчих актів. На відміну від результатів інших видів систематизації кодифікаційний акт не тільки впорядковує чинне законодавство, а й якісно його вдосконалює, методологічно «ушляхетнює»[1].

Становлення та розвиток державності незалежної України нерозривно пов'язані зі створенням нового законодавства, яке б відповідало міжнародним стандартам пріоритетності забезпечення прав і свобод людини. Відзначимо, що на момент набуття Укра-

[1] Загальна теорія держави і права: підручник / за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. С. 321.

© Гусаров С. М., 2018